

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО СЪЗДАВАНЕТО
И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА
АУДИОВИЗУАЛНИ
ПРОИЗВЕДЕНИЯ ПО
ПОРЪЧКА ИЛИ ПРИ
ТРУДОВ ДОГОВОР

ЗАПСП

Отношенията автори - продуцент по повод създаването и използването на аудиовизуални произведения се регулират от раздел V на Глава VII от ЗАПСП, който въвежда специални правила за разлика от общите такива.

Тези особени правила отчитат, както синтетичния характер на аудиовизуалното произведение (създадена в условията на съавторство и съдържаща множество елементи творба), така и спецификата на отношенията автор – продуцент, продиктувана от факта, че цялостният контрол върху едно аудиовизуално произведение принадлежи на продуцента.

ОТНОШЕНИЯ АВТОРИ · ПРОДУЦЕНТ ПРИ СЪЗДАВАНЕТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА АУДИОВИЗУАЛНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ

Особените характеристики на филмопроизводството и на създаването на аудиовизуални произведения изобщо изискват продуцентът да притежава цялостния конгломерат от права на авторите, създали един филм, за да може той самият да договаря понататъшното му използване.

Именно защото контролът върху един филм принадлежи на продуцента му, за да има баланс в интересите на правноносителите, законодателят е предвидил изключения от общите правила, като в чл. 63, а.2 от ЗАПСП изрично е приел, че нормите на чл. 41, ал.2 и чл.42, ал.2 от ЗАПСП не се прилагат за аудиовизуални произведения.

КАКВО УРЕЖДАТ ЧЛ.41 И ЧЛ.42 ОТ ЗАПСП:

▶ при наличието на трудово или служебно правоотношение работодателят може да използва създадената творба, без да иска съгласието на автора и без да дължи възнаграждение, различно от дължимата заплата;

▶ възложителят има право и без съгласието на автора да използва създадените по поръчка произведения, но е длъжен да заплаща справедливо възнаграждение за това.

ПРИ СЪЗДАВАНЕТО НА
АУДИОВИЗУАЛНИ
ПРОИЗВЕДЕНИЯ
ТЕЗИ ПРАВИЛА
НЕ ВАЖАТ.

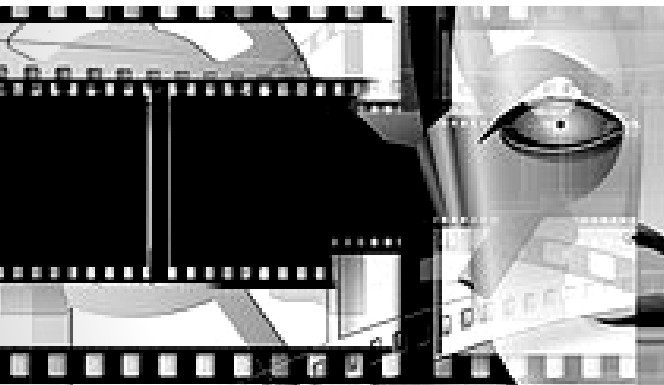
ВЪВ ВСИЧКИ СЛУЧАИ, КОГАТО СЕ СЪЗДАВА АУДИОВИЗУАЛНО ПРОИЗВЕДЕНИЕ, ПРОДУЦЕНТЪТ ДЪЛЖИ НА АВТОРА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ ЗА НЕГОВОТО СЪЗДАВАНЕ И ЗА ПОСЛЕДВАЩОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ФИЛМА.

Т.е. за разлика от общия случай, в който правата възникват:

- за работодателя - по силата на закона;
- за поръчващия - със сключването на договора за поръчка;

ПРИ СЪЗДАВАНЕТО НА АУДИОВИЗУАЛНА ТВОРБА Е НЕОБХОДИМО ОСВЕН ФАКТА НА ПОРЪЧВАНЕТО, ДА СЕ ОТСТЪПЯТ ОТ АВТОРА И ПРАВАТА ЗА РЕАЛИЗИРАНЕТО И ПОНАТАТЪШНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТАЗИ ТВОРБА..

Особеностите на тази уредба са продиктувани от участието на авторите при създаването на аудиовизуално произведение.

Отношенията между продуцент и автор следва да се регламентират с договор, който трябва да е в писмена форма и съгласно който, освен с възлагането за създаването, следва да предвижда и отстъпването на всички правомощия от автора, които са необходими на продуцента за понататъшното използване на филма.

Като последица от уреждането на правата, следва и уговарянето на възнагражденията. При създаването на филм и предвид нормата на чл. 63, ал.2 от ЗАПСП продуцентът:

- ▶ заплаща на режисьора/сценариста/оператора договорена твърда сума за възлагането на поръчката и за отстъпените права (може и на части);
- ▶ при последващото използване се договаря изплащане на допълнително възнаграждение от ползвателя, било чрез продуцента, било чрез организация за колективно управление на права.

ДИРЕКТНИЯТ ОТКАЗ ОТ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ ЗА ПОСЛЕДВАЩО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ.41 И ЧЛ.42 БИ БИЛ В ПРЯКО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 63, АЛ.2 ОТ ЗАПСП.

РЕЖИСЬОР

Той е лицето, на което продуцентът обикновено възлага създаването на един филм (аудиовизуална творба). Съобразно възложеното от продуцента, режисьорът ръководи снимачния процес, актьорския екип и цялата дейност по превръщане на един сценарий в поредица от снимки.

СЦЕНАРИСТ

По аналогичен начин сценаристът се ангажира, съгласно изискванията и в повечето случаи въз основа на поръчката на продуцента, да напише сценарий за създаването на аудиовизуално произведение с работно заглавие в определен жанр, с определена продължителност и на определен език на оригиналната версия.

ПРОДУЦЕНТ

Във всички случаи обаче цялостната дейност по създаването на филма се осъществява по поръчка на продуцента и в крайна сметка под негов контрол. Ето защо, ако се прилагат общите правила на чл.41 или на чл. 42 от ЗАПСП би се стигнало до абсурдната ситуацията на пълна обезценка, дори „неглижиране” на труда на авторите на този тип произведения изобщо.